

Balázs Zoltán

Budapesti Corvinus Egyetem,

Tóth Miklós Bálint

Mathias Corvinus Collegium

Kolnai Aurél és Menczer Béla: iskolatársakból eszmetársak

Kolnai ma már elég jól ismert és elismert filozófusnak számít, elsősorban a korai fenomenológia, a brit analitikus morálfilozófia, valamint a konzervatív politikai gondolkodás területein. Menczer Béla ismertsége kisebb, munkássága is kevésbé jelentős, de ő is rendkívül művelt és eredeti gondolkodó, történész, újságíró volt. Mindketten a neves Fasori Gimnázium tanulói voltak, a Galilei Kör tagjai; majd a fasizmus idején politikailag szociáldemokraták, filozófiailag azonban már inkább konzervatívak. Mindketten katolizáltak, az ötvenes-hetvenes években pedig éles antikommunista álláspontot képviseltek - természetesen már régen emigrációban.

Menczer életútja igencsak kalandos volt, megjárta Horthy börtönét, a párizsi magyar Károlyi-emigrációt, De Gaulle hadseregét. Kolnai az Egyesült Államokban, Kanadában, Angliában és Spanyolországban tette le a szellemi névjegyét, főként publikációkkal és egyetemi oktatással. Menczer naplót is vezetett, majd megírta az önéletrajzát, legalábbis a világháború végéig tartó időszakot, ennek kiadását készítjük elő. Kolnai memoárjai már régebben megjelentek angolul és magyarul is, ez inkább szellemi öntörténet, mégpedig a legjavából.

A mostani alkalommal azonban inkább a kettejük közötti levelezésről szeretnénk szólni. Mindketten rendszeres levélírók voltak, Kolnai többek között Jászival, Füst Milánnal is váltott fontos leveleket (ezek egy részét már publikálták), de a kettejük levélváltásai, hangnemük, tematikájuk, olykor egyszerű méretük is kivételesek. Bár azonos alapelveket vallottak, mindketten szerettek polemizálni, így a levelek nem unalmas szöveget, hanem izgalmas eszmecserét adnak ki, persze nem tanulmányszerűen, olykor töredékesen, de a friss és kötetlen hangnem előnyeivel.

A levelezés megszerkesztése, a lehető leghatásosabb formába öntése folyamatban van, a közben felmerülő dilemmákról is beszélünk.